

KULTURA

kazalište

Natječaj talijanske drame

arheologija

Otkrivene zemunice praljudi u Galovu

izložbe

Scenografske makete Marina Gozzea

RIJEKA, 17. srpnja – Talijanska drama HNK Ivana pl. Zajca u Rijeci, u suradnji s Nacionalnim udruženjem talijanskih kazališnih kritičara i internetskim kazališnim portalom www.dramma.it utemeljila je natječaj »Dramma in Rete« (Drama na Mreži). Natječaj je otvoren za sve autore koji do 30. rujna 2002. na spomenutu internetsku adresu (www.dramma.it) pošalju kazališni komad od dva čina, s pet do osam likova, na talijanskome jeziku. Nagradeni tekst bit će tijekom sljedeće sezone izveden na sceni Talijanske drame riječkoga HNK Ivana pl. Zajca. Ocjenjivački sud dvojiti će također i tekst kojemu će biti dodijeljen »Premio Segnalazione Osvaldo Ramous« (nagrada nazvana po glasovitome pjesniku, koji je tijekom pedesetih godina bio stalni redatelj, direktor Talijanske drame i zamjenik intendanta riječkoga Kazališta). Odabrani tekst bit će uvršten u arhiv »Biblioteke suvremene talijanske dramaturgije« na internetskom portalu www.dramma.it. K. R.

SLAVONSKI BROD, 17. srpnja – Zemunice praljudi, ostatci glinenog posuda i žrtvenika, glinena figurica košute, jedinstveni primjerak životinjske figurice u Hrvatskoj – to su glavna otkrića u istraživanju koje ove godine obavljaju arheolozi u mjestu Galovo kod Slavonskoga Broda, pod vodstvom dr. Kornelije Minichreiter sa zagrebačkoga Arheološkog instituta. Nalazište Galovo je iz mladega kamenog doba, prema procjenama staro je oko osam tisuća godina i tako staro arheološko nalazište nema ni jedan slavonki grad. Arheolozi će istražiti još stotinjak četvornih metara na tome mjestu. Nalazište Galovo posjetio je i brodsko-posavski župan Mato Dorić, koji je obećao novčanu potporu Brodsko-posavske županije za daljnja istraživanja. I. F.

DUBROVNIK, 17. srpnja – Izložba scenografa i kostimografa Marina Gozzea »Scenografske makete« otvorena je u izložbenom prostoru »Noćnik« Kazališta Marin Držić. Uz skice i fotografije izloženo je i osam maketa koje predstavljaju dio tridesetogodišnjeg Gozzeova scenografskog rada. »Ušavši na scenu i prostor oko scene, stvarnosno i imaginarno, iluzijski i istinski sintagmom 'Prolog nenapisane drame', zacrtao je sudbinu umjetnosti 'između', između realnog i irealnog, vjerojatnoga i mogućega, arhitekture i slikarstva, likovne i kazališne umjetnosti. Od KMD-a do 'Lera', od predstava dubrovačkog trija Juvančić-Kunčević-Mojaš i mnogih drugih redateljskih osobnosti i kazališnih kuća, od Dubrovnika i Splita do Zagreba«, istaknula je ravnateljica KMD-a Mira Muhoberac predstavljajući rad svoga prethodnika Marina Gozzea. O Gozzeovu radu govorili su redatelji Joško Juvančić i Davor Mojaš. A. H.

Foto: Vjesnik/Anton Hauswitschka

Tragom tradicije grčke klasike na Peristilu: Iz predstave »Kralj Edip«

FESTIVALI – Ansambl splitske Opere premijerno izveo »Kralja Edipa« i »Simfoniju psalama« Igora Stravinskoga

KLASIKA ZA NAŠE VRIJEME

Uz dojmljivu i lucidnu režiju darovita redatelja Ozrena Prohića, maestro Nikša Bareza ostvario je u cjelini jedinstvenu glazbenu izvedbu unatoč manjim nespretnostima u orkestru / Izvršne kreacije Branka Robinšaka, Nelli Manuilenko i drugih

Višnja Požgaj

Zanimljiva ideja da se operni reper-toar Splitskoga ljeta na Peristilu obogati opusom velikoga skladatelja 20. stoljeća Igora Stravinskoga pokazala se posve opravdanom i dobrodošlom. Ravnatelj glazbenoga programa Splitskoga ljeta maestro Nikša Bareza izabrao je naime ove godine uz reprize Verdijevih opera »Aide« i »Atile« dva kapitalna djela Igora Stravinskoga nastala u njegovoj neoklasičnoj snazi iz 20-ih godina prošloga stoljeća. Objednio ih je u jednovječernjoj scenskoj predstavi bez stanke u suvremenom viđenju tradicije.

Naime, opera-oratorij »Kralj Edip« svojim se sadržajem uklapa u njegovanje tradicije grčke klasike na Peristilu, a oratorij »Simfonija psalama« dobit će uvijek aktualne biblijske teme, koje su se logično nadovezale na nesretnu sudbinu Edipovu, sudbinu oco-bojice, rodoskrvnika i lude, koji se na kraju obraća Bogu, ostavši na sceni uz umirujuće psalme kako bi našao svoj spokoj. U tome se može prepoznati i svaki čovjek našega vremena. Tako su sretno spojena ta dva djela, doduše, različita sadržaja, ali istoga jezičnog i

glazbenog izričaja, te prikazana dva puta na samome početku festivala 14. i 16. srpnja.

Jedinstvo je postignuto i u glazbeno-scenskoj realizaciji, koju su ostvarili dirigent Nikša Bareza, redatelj Ozren Prohić, scenografkinja Vesna Režić, kostimograf Silvio Vujičić, koreografkinja Jasna Frankić-Brklijačić i oblikovatelj svjetla Zoran Mihanović. Jezik »Kralja Edipa« je latinski (libreto Jean Cocteau i Igor Stravinski), ali tu je i pripovjedač koji povremeno podsjeća publiku na sadržaj Sofoklove tragedije. Tu je ulogu na hrvatskome jeziku u prijevodu Bratislava Lučina imao uvjerljivi i dinamični Dragan Despot u crnome odijelu i bijelim rukavicama.

U izvedbi se isticao zbor splitske Opere već od uvodnog nastupa odličnog muškog zbora, kojem se kasnije pridružio i ženski zbor (zborovoda Ana Šabašev). Imponirao je sjajni slovenski tenor Branko Robinšak u naslovnoj ulozi Edipa, moćnim glasom, izvanrednom pojavom te uvjerljivom pjevačkom i glumačkom interpretacijom.

Izvršnu kreaciju Tebanske kraljice Jokaste ostvarila je mezzosopranistica Nelli Manuilenko u vrlo teškoj antolo-

gijskoj ariji Nonn'erubescite reges, pjevački i glumački vrlo gestivna i dostojanstvena. Vrlo dobre nastupe imali su i bas bariton Neven Belamarić u dvostrukoj ulozi Kreonta i Glasnika, zatim bas Ivica Čikeš kao slijepi prorok Tiresija i tenor Sveto Matošić Komnenović kao Pastir.

Bez stanke nastavljen je »Simfonija psalama«, najavljena tek šumom valova i glasom iz zvučnika koji je najavio Edipovo obraćanje Bogu i njegovu katarzu uz nazočnost samoga Edipa u dnu scene, tako da je u impresivnom sada ogoljenom scenskom okviru drevnoga Peristila liješovit zbor uz minimalne pokrete i pomake omogućio glazbi da govori svojim čistim i nepatvorenim jezikom.

Uz dojmljivu i lucidnu režiju darovita redatelja Ozrena Prohića, maestro Nikša Bareza ostvario je u cjelini jedinstvenu glazbenu izvedbu unatoč manjim nespretnostima u orkestru. Pa iako je ova predstava možda preozbiljna i preteška za otvorenje Splitskoga ljeta, dobro je da se u pravilu klasični operni repertoar toga festivala obogatio i ovim impresivnim opusom 20. stoljeća, tako usko povezanim s tradicijom grčke klasike na Peristilu.

FOTOREPORTAŽA KAO INSPIRACIJA

ZAGREB, 17. srpnja – Sedma međunarodna izložba karikature – Zagreb 2002., pod temom »Pazi snima se!«, otvorena je u utorak na večer u Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog. Na ovu značajnu manifestaciju pristigao je 561 rad od 265 autora iz 44 države širom svijeta, kao što je to i običaj osjenjivački sud je dodijelio nagrade najboljim ostvarenjima. Djelovao je u sastavu: animator i karikaturist Joško Marušić (predsjednik), povjesničar umjetnosti Frano Dulibić, urednik humorističnog priloga u *Vjesniku* Antun Krešimir Buterin, te karikaturisti Srećko Puntarić i Zlatko Puhin. Zlatna je medalja pripala Garifu Basyrovu iz Rusije, a srebrna Victoru Bogdanovu iz Ukrajine, dok je brončanom medaljom nagrađen rad Mahmuta Akguna iz Turske. Uz te nagrade podjeljeno je i nekoliko posebnih priznanja, i to: Milanu Lekiću (Hrvatska), Il-dousou Azimovu (Rusija), Peteru Homolu (Slovačka), Winfreidu Besslichu (Njemačka) i Luki Lagatoru (Srbija, Crna Gora). G. J.

Rad nagrađen zlatnom medaljom: Karikatura Garifa Basyrova

IZLOŽBE – Predstavljena »Zbirka stare ambalaže: dr. Ante Rodin donacija gradu Zagrebu« u Muzeju grada Zagreba

OD »PLAVOG RADIONA« DO »CRNE MACKE«

Predmeti potječu od kraja 19. stoljeća do danas, a svjedoče o industrijskoj revoluciji, potrošačkom mentalitetu, dizajnerskim dometima te tržišnoj kulturi na ovim prostorima / Kutije, limenke, boce, vrećice i druge predmete taj je tehnolog skupljao od 1971. godine do sada

ZAGREB, 17. srpnja – Izložba »Zbirka stare ambalaže: dr. Ante Rodin donacija gradu Zagrebu« otvorena je u utorak na večer u Muzeju grada Zagreba. Riječ je o 2000 predmeta, kutija, limenka, boca, vrećica i drugoga, koje je taj tehnolog skupljao od 1971. godine do danas, a ukupno 900 njih ući će u stalni postav Muzeja. Izložci potječu od kraja 19. stoljeća do danas, a svjedoče o industrijskoj revoluciji, potrošačkom mentalitetu, dizajnerskim dometima te tržišnoj kulturi na ovim prostorima. Kolekcionar dr. Ante Rodin je teoretičar razvoja ambalaže i pakiranja koji je iz toga znanstvenog područja objavio pet knjiga i više od 300 stručnih članaka.

Izloženi predmeti vezani su uz Zagreb, bilo da su kreirani i izrađeni, ili su pak bili uvezeni, te su u njemu prodavali. Zbog toga zbirka ima kulturno-povijesni i gospodarski značaj, jer na osebujan način predstavlja zagrebačku svakodnevicu, a tako i civilizacijske, društvene i političke promjene.

Većinu zbirke čine staklene boce za alkoholna i bezal-

koholna pića te metalne i kartonske kutije za slatkiše, kozmetiku i lijekove, a tu su i staklene bočice za parfeme. S požutjelih etiketa čitaju se imena proizvođača: deterdženta »Plavog Radiona«, bombona 505 s crtom, Nivea kreme, parfema »Crna mačka«, kexsa »Bizjak«, Jamničke kiseli-ce, Tempela, Radenske, Stubičke, bombonijere »Union«, »Karolina« biskvita i kexsa, »Zvijezda« ulja, Divke, Kneipp i Franck kave, »Gladis« laštila za pod, Karbonove tinte za naliv pera, »Korla« paste za zube i drugih. Likovni postav potpisuje arhitekt Željko Kovačić, koji je proizvode prenio u doba nastanka, a izložbeni prostor osmislio kao prodavaonice od dućana mješovite robe do prvih samoposluživanja.

Vinko Ivić, ravnatelj ustanove domaćina, kazao je na otvorenju izložbe da je dr. Ante Rodin, strastveni kolekcionar i zaljubljenik u ambalažu, prikupio više od 6.000 predmeta. Od ovih 2.000 predmeta nije mu se bilo lako odvojiti, nastavio je, jer ih doživljava kao vlastitu djecu. Ova će zbirka biti poticaj za buduća proučavanja

ambalaže, naglasio je, a očekuje se kako će na Markovu trgu 9 uskoro biti preuređena zgrada za stalni postav donacija.

Nada Premerl, autorica koncepcije izložbe, primijetila je da se ova donacija svojim sadržajem uklapa u stalni postav Muzeja i time nadopunjuje priču o Zagrebu. Otkrila je da u svijetu postoje četiri muzeja stare ambalaže, i to u San Franciscu, Los Angelesu, Glochesteru i Heidelbergu, pa iako je MGZ prvi muzej u Hrvatskoj koji od sada ima takvu zbirku, ona je poticaj da se ustanova takve vrste utemelji i kod nas.

Dr. Ante Rodin je rekao da je najstarija ambalaža u njegovoj zbirci stara 2.300 godina, a to je antička amfora, a povijesna ambalaža nam pokazuje kako su nekad proizvođači osvajali potrošače.

Izložbu je otvorila dr. Andrea Zlatar, članica Poglavarstva grada Zagreba, govoreći kako se iz ove zbirke iščitava urbani identitet, obiteljski naslijeđe te umjetnički aspekt ambalaže koja je s vremenom dobila na svojoj vrijednosti.

Vlasta Tolić

Limenka za Neva šampon: Lik manekenke oko 1955.

FESTIVALI – Recital pijanista Joaquina Achucarra u Dubrovniku

ČAROBNA MAŠTA

Achucarro je spojem iskonske muzikalnosti i temperamenta pružio publici užitak dostojan festivala kakav su Dubrovačke ljetne igre

Ileana Grazio

Španjolski pijanist Joaquín Achucarro svoj je recital vrlo promišljeno započeo Chopinovom Fantaisie – Impromptu u cis-molu op. 66, Srećko Puntarić i Zlatko Puhin. Zlatna je medalja pripala Garifu Basyrovu iz Rusije, a srebrna Victoru Bogdanovu iz Ukrajine, dok je brončanom medaljom nagrađen rad Mahmuta Akguna iz Turske. Uz te nagrade podjeljeno je i nekoliko posebnih priznanja, i to: Milanu Lekiću (Hrvatska), Il-dousou Azimovu (Rusija), Peteru Homolu (Slovačka), Winfreidu Besslichu (Njemačka) i Luki Lagatoru (Srbija, Crna Gora). G. J.

natjecanjima. Achucarro je spojem iskonske muzikalnosti i temperamenta pružio publici užitak dostojan festivala kakav su Dubrovačke ljetne igre. Nakon spomenute Chopinove skladbe uslijedila je majstorova Barkarola op. 60 koja dočarava tajanstveno noćno kretanje kroz lagunu, naglašavajući ritam vesala. Izvodeći Treću glasnirsku sonatu u h-molu, punoj uznesenja i finih treptanja, umjetnik je razigrao klavir nekom titanskom snagom s čarobnom kreativnošću. Achucarrovo muziciranje

na suptilan način najbolje se osjetilo u Zalopjki ili Djevojka i slavuj iz Granadosova ciklusa, a Debussyjevim skladbama podario je odgovarajući tonski i izražajni habitus. Dvije skladbe španjolskog skladatelja Albeniza razigrao je raspojasano, pri čemu su svaki ton i fraza imali pravo mjesto i odgovarajuću dimenziju.

Slušateljstvo je upornim pljeskom izmamilo od umjetnika dodatke. To je bio susret s jednim velikim glazbenikom čije se gostovanje može pribrojiti onim umjetnicima koji su ušli u anale Dubrovačkih ljetnih igara.